

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ: ЕКОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК

Касаткіна М.В., здобувач

Технологічний інститут Східноукраїнського національного університету імені В.Даля (м. Сєверодонецьк, Україна)

На підприємствах питання екологізації виробництва сприймається переважно як примусові додаткові витрати, що не можуть сприяти підвищенню їх конкурентоспроможності. Особливої актуальності ця дилема набуває в умовах розвитку нових методів конкурентної боротьби та появи завуальованих інструментів захисту ринків.

Метою дослідження є виокремлення екологічного чинника як стимулу підвищення конкурентоспроможності підприємства.

У світовій практиці існують приклади позиціонування продукції як екологічно чистої в питаннях технології виробництва та сировини, що використовується. Це супроводжується суттєвим зростанням її вартості, але призводить до стійкого попиту на неї. Головним чином, це стосується продуктів споживання.

Дуже складно, а іноді неможливо в силу особливостей виробництва, застосувати цей шлях для більшої частини галузей промисловості, наприклад, хімічної, машинобудівної, видобувної, тобто там, де виробництво супроводжується неминучим та значним впливом на довкілля. На вітчизняних підприємствах ситуація ускладнюється використанням застарілих технологій виробництва та високим рівнем зношення основних виробничих засобів. Додаткову загрозу також несе прагнення нарощування обсягів виробництва за рахунок скорочення термінів проведення поточних та капітальних ремонтів та/або подовження міжремонтних циклів. Ці моменти мають внутрішній характер з точки зору можливості впливу на конкурентоспроможність підприємства.

Але дія екологічного чинника на цьому не вичерпується; ускладнення створюються або вже об'єктивно існують і на макрорівні. Поширення вільної торгівлі, з одного боку, відкриває нові можливості для збуту продукції, а з іншого, висуває певні вимоги щодо її виробництва та торгівлі.

Основні учасники найбільших міжнародних організацій таких як, ЄС і СОТ, виявляють прагнення допускати на свої ринки лише підприємства, що сертифіковані міжнародними організаціями по стандартизації. Наприклад, на території ЄС набуло чинності законодавство REACH, що за оцінками багатьох виробників і постачальників суттєво впливає на можливість поставок і отже, розцінюється як один з методів нетарифного регулювання.

В наш час забруднення навколишнього середовища стає «розкішню» для виробників. Щоб цього уникнути або мінімізувати витрати

підприємствам, як це не парадоксально звучить, слід більше витратити – на розробку і впровадження інновацій ресурсозберігаючого та природоохоронного характеру. Це дозволить не лише виконувати зобов'язання з виконання екологічних норм, але й отримувати економічні вигоди шляхом більш повної переробки сировини, повернення частини продукту, економії енерговитрат, а отже сприятиме підвищенню конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 1. – С. 120-121.